

POMEN FARMACEVTSKEGA VESTNIKA ZA SLOVENSKO FARMACEVTSKO ZNANOST IN STROKO

AVTOR / AUTHOR:

prof. dr. Borut Štrukelj, mag. farm.
Odgovorni urednik Farmacevtskega vestnika
Slovenskega farmacevtskega društva

NASLOV ZA DOPISOVANJE / CORRESPONDENCE:

E-naslov: borut.strukelj@ffa.uni-lj.si

POVZETEK

Moč in veljavnost vsakega nacionalnega strokovnega združenja temelji na pisani besedi, na izdajanju glasila, ki nudi strokovno, znanstveno in pedagoško osnovo za dodatno izobraževanje strokovne javnosti. Prav na področju farmacije ima skoraj vsako nacionalno strokovno združenje svoje periodično glasilo. Revija Farmacevtski vestnik redno izhaja od samega začetka delovanja Slovenskega farmacevtskega društva, ki sega v leto 1950. Farmacevtski vestnik je eden od bistvenih gradnikov slovenske farmacevtske znanosti in stroke in s ponosom lahko pokažemo na sedemdesetletno zgodovino neprekinjenega izhajanja te pomembne strokovne in znanstvene revije.

Arhiv SFD hrani vse številke Farmacevtskega vestnika, zvezane po letnikih, na spletu je celotna revija prosto dostopna v formatu PDF od leta 2004. Njegova naklada je naraščala od prvotnih 400 na sedanjih 3.600 izvodov. Revijo prejemajo člani SFD brezplačno, financira se iz dejavnosti SFD in sredstev državnega proračuna z naslova razpisa za sofinanciranje domačih znanstvenih periodičnih publikacij preko Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Dostopnost strokovnih revij je bila v letih od 1950 do 1990 zelo omejena, zato je izmenjava Farmacevtskega vestnika z nekaterimi tujimi farmacevtskimi strokovnimi revijami pomenila edino možnost spremljanja razvoja stroke v tujini (1). Z razvojem interneta je medknjižnična izmenjava izgubila prvotni pomen.

Farmacevtski vestnik objavlja izvirne znanstvene članke, pregledne znanstvene članke, strokovne članke, primere kliničnih opažanj, običajno tudi kratke strokovne in društvene novice. Vsak članek ocenita dva neodvisna strokovnjaka (recenzenta). V času recenzijskega postopka je avtor prispevka za recenzente anonimen, ravno tako v uredništvu skrbimo za anonimnost recenzenta. Delo, ki ga recenzenti brezplačno opravljajo za Farmacevtski vestnik, je izredno pomembno za ohranjanje kakovosti revije, zato se jim v eni od števil (običajno zadnji) Farmacevtskega vestnika vsako leto tudi zahvalimo. Vsi strokovni ali znanstveni prispevki so sicer napisani v slovenskem, izjemoma v angleškem jeziku, v primeru slovenskega pa morajo imeti tudi angleški povzetek, saj se revija indeksira v mednarodnih literaturnih bazah podatkov. Citiranost član-

kov v Farmaceutskem vestniku je sicer manjša kot bi bila, če bi bili prispevki v celoti objavljeni v angleškem jeziku. Novost v zadnjem obdobju pa je, da je Farmaceutski vestnik (oz. angleški povzetki) vključen v okviru sistema farmakovigilance v pregled literature na Evropski agenciji za

zdravila (EMA) z namenom iskanja opisanih neželenih učinkov zdravil za poročanje v bazo EudraVigilance in nacionalne farmakovigilančne baze, uvrščen pa je tudi na seznam lokalne literature, ki jo mora imetnik dovoljenja za

Preglednica 1: Osrednje strokovne teme, obravnavane v posameznih številkah Farmaceutskega vestnika.

Številka/leto	Osrednja strokovna tema
4/2020	Moški in zdravila
3/2020	Prebavni trakt
2/2020	Virus SARS-COV-2 in bolezen covid-19
4/2019	Bolezni jeter
2/2019	Bolezni ščitnice, osteoporoza
1/2019	Sladkorna bolezen tipa II
5/2018	Zdravilne rastline II
4/2018	Zdravilne rastline I
2/2018	Interakcije zdravil s hrano, alkoholom in kajenjem
1/2018	Klinična farmacija
4/2017	Crohnova bolezen, multipla skleroza
2/2017	Zdravila pri starostnikih
1/2017	Protimikrobna in protiglivična zdravila
6/2016	Huntingtonova bolezen
5/2016	Nevropatska bolečina
4/2016	Farmacevtske oblike s podaljšanim sproščanjem
2-3/2016	Kanabinoidi
1/2016	Farmakovigilančna zakonodaja
5/2015	Kazalniki kakovosti zdravljenja z zdravili – pogled farmacevta
4/2015	Neželeni učinki zdravil
3/2015	Biološka in podobna biološka zdravila
2/2015	Radikali in oksidativni stres
1/2015	Demenca in Parkinsonova bolezen
5/2014	Benigna hiperplazija prostate
4/2014	Svetovanje farmacevta pri ledvičnih boleznih
3/2014	Metabolični sindrom
2/2014	Obolenja kože
1/2014	Antidepresivi in antipsihotiki
5/2013	Kronične levkemije
4/2013	Revmatična obolenja
3/2013	Alzheimerjeva bolezen
2/2013	Zdravilne rastline, astma
1/2013	Srčnomišične bolezni
5-6/2012	Osteoporoza
2/2012	Nanotehnologija
1/2012	Zdravljenje bolečine

promet z zdravilom pregledovati za pripravo teh poročil za učinkovine, ki niso na seznamu EMA (2).

Po posvetovanju z znanstveno in strokovno javnostjo se je uredniški odbor leta 2012 odločil spremeniti uredniško politiko Farmacevtskega vestnika iz pretežno znanstvene revije v znanstveno-strokovno revijo. Tej odločitvi je botrovalo dejstvo, da bi šele v nekaj letih, v kolikor bi aktivno angažirali objavo znanstvenih člankov v angleškem jeziku raziskovalcev iz tujine in domačih avtorjev, pridobili dejavnik vpliva (IF), ki je sicer merilo za znanstveno odličnost, a je običajno potrebno še vsaj desetletje, da doseže neka znanstvena revija dejavnik vpliva višji od 2. To sicer z vidika znanosti vsekakor predstavlja določeno mero prestiža, seveda pod pogojem, da se znanstveni članki tudi mednarodno citirajo, a gre največkrat za zelo specifične znanstvene rezultate, ki pogosto ne predstavljajo izobraževalnega cilja za širšo strokovno javnost. V zadnjem desetletju je skoraj vsaka posamezna številka Farmacevtskega vestnika posvečena enemu tematskemu področju oziroma eni ali dvema osrednjima indikacijskima temama, ki pokrivata tako opis bolezni, načine zdravljenja in vlogo farmacevtov pri lajšanju in zdravljenju izbrane tematike. Ta nov pristop informiranja strokovne javnosti je bil dobro sprejet, kar potrjujejo rezultati ankete med člani SFD iz let 2015 in

2017, ki kažejo, da poleg podružničnih predavanj članom največ pomeni Farmacevtski vestnik. Veliko zanimanja pritegnejo zlasti prispevki iz lekarniške prakse. Poleg farmacevtov tudi zdravniki in ostalo zdravstveno osebje pogosto in z zanimanjem spremljajo in preberejo tematiko obravnave neke bolezni, ki je v Farmacevtskem vestniku opisana visoko strokovno in nepristransko. Tako smo od leta 2012 do letos obravnavali številna indikacijska področja oziroma osrednje strokovne teme, kar prikazuje preglednica 1 (3).

Farmacevtski vestnik je torej eden od bistvenih gradnikov slovenske farmacevtske znanosti in stroke in s ponosom lahko pokažemo na sedemdesetletno zgodovino neprekinjenega izhajanja te pomembne strokovne in znanstvene revije.

Viri:

1. Bohinc P. Ob tridesetletnici Slovenskega farmacevtskega društva. *Farm Vestn* 1980; 30:1–12.
2. Poročanje o domnevnih neželenih učinkih zdravil, spletna stran JAZMP, <https://www.jazmp.si/humana-zdravila/farmakovigilanca/porocanje-o-nezelenih-ucinkih-zdravil/>; datum dostopa 29. 10. 2020.
3. *Farmacevtski vestnik*, <http://www.sfd.si/?mod=catalog&action=view&group=1>; datum dostopa 25. 11. 2020.

